

2021-04-22
A2021/00972**Arbetsmarknadsdepartementet**Statens medieråd
Box 27204
102 54 Stockholm

Uppdrag att ta fram metoder som kan motverka rasism på nätet bland barn och unga

Regeringens beslut

Statens medieråd får i uppdrag att identifiera och sammanställa metoder för att motverka rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott på nätet bland barn och unga. Myndigheten ska, baserat på befintlig forskning och andra studier och med beaktande av gällande lagstiftning, identifiera metoder som kan motverka förekomsten av sådana uttryck på nätet, till exempel utifrån olika roller som barn och unga kan ha i nätmobbningssituationer. Myndigheten ska sammanställa och nationellt sprida metoder som visat sig ha positiv effekt för att motverka att barn och unga utsätts för rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott på nätet.

I genomförandet av uppdraget ska Statens medieråd vidare särskilt beakta metodernas användbarhet i de identifierade målgruppernas egen verksamhet. Myndigheten ska även beakta jämställdhetsaspekter i genomförandet av uppdraget.

Myndigheten ska samverka med Barnombudsmannen, Forum för levande historia och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. I arbetet ska Statens medieråd även inhämta erfarenheter och kunskaper från Statens skolverk, civilsamhällets organisationer och andra berörda aktörer. Myndigheten ska också föra dialog med universitet och högskolor med relevant kompetens inom området.

Statens medieråd får för uppdragets genomförande använda högst 700 000 kronor 2021. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrars etablering, anslag 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m., anslagsposten 10. Medlen utbetalas engångsvis efter

rekvisition ställd till Kammarkollegiet senast den 2 november 2021. Medel som inte har utnyttjats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast i samband med slutredovisning. Den totala kostnaden för att genomföra uppdraget uppskattas till 1 400 000 kronor.

Statens medieråd ska lämna en delredovisning av genomförda insatser, identifierade målgrupper och planerade aktiviteter för att sprida metoderna inom ramen för uppdraget till regeringen (Arbetsmarknadsdepartementet och Kulturdepartementet med kopia till Forum för levande historia) senast den 1 mars 2022. En slutredovisning av uppdraget, inklusive en redogörelse för hur metoderna har spridits och förväntas användas inom olika verksamheter ska lämnas av Statens medieråd till regeringen senast den 1 mars 2023.

En ekonomisk redovisning av använda medel ska lämnas till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) senast i samband med slutredovisningen. Redovisningarna ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Skälen för regeringens beslut

Enligt Statens medieråd har ungas användning av sociala medier ökat kraftigt under senare år. Med ökad exponering i sociala medier kan också följa en ökad risk att utsättas för hot och hat i sociala medier. Statens medieråds studier visar också att antalet unga som har anmält hot och hat till sociala medietjänster har ökat mellan mätningarna 2016 och 2018, och att anmälningar som uttryckligen gällde rasism nästan fördubblades mellan 2016 och 2018.

Statens medieråd har tagit fram en internationell forskningsöversikt om nätmobbning bland barn och unga (Utsatt på internet, 2020) i vilken bl.a. följande anges. Majoriteten av dem som är utsatta för nätmobbning är samtidigt utsatta för mobbning i skolan. Det finns även en tendens att vissa grupper löper större risk att bli utsatta för nätmobbning än andra, till exempel unga med annan etnicitet än majoriteten där man bor, hbtqi-personer och personer med funktionsnedsättning. I en mobbningsituation finns flera roller utöver mobbaren och den som är utsatt, till exempel den som hjälper mobbaren (medhjälparen), den som uppmuntrar (förstärkaren), den passive och den som försvarar den utsatte. Fokus för studier är i regel den utsatte eller mobbaren, men betydligt färre studier finns om övriga roller i en mobbningsituation eller om ungdomars dubbla roller.

Kunskapen om vilket agerande som i olika digitala sammanhang förstärker eller försvagar rasistiskt motiverat hot och hat är otillräcklig. Däremot konstateras att olika slags interventioner kan motverka nätmobbning. Samtidigt framgår att det saknas kunskap och analys om vilka metoder som ger bäst positiv effekt för att motverka och minska förekomsten av rasism och liknande former av fientlighet på nätet mot och mellan barn och unga.

Inom ramen för Universal Periodic Review rekommenderas Sverige att förstärka arbetet med att motverka bland annat hat på nätet. Därtill rekommenderar FN:s kommitté för barnets rättigheter (Barnrättskommittén) Sverige att göra ytterligare ansträngningar för att bekämpa alla former av mobbning och trakasserier, inklusive nätmobbning. Vidare sägs att kunskapen hos barn om de allvarliga konsekvenser som nätmobbning kan få behöver ökas.

Arbetet inom ramen för regeringens nationella plan mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott har bidragit till ökad kunskap om hur detta tar sig uttryck i Sverige. Bland annat har Statens medieråd under flera år arbetat med att höja kunskapen om rasism och liknande former av fientlighet på internet bland barn och unga. Samtidigt har andelen barn och unga som uppger att de är utsatta på nätet ökat. Det finns därför behov av att stärka insatserna på området.

Statens medieråd bör därför få i uppdrag att, inom ramen för den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott, identifiera, sammanställa och sprida metoder som visat sig ha positiv effekt för att motverka att barn och unga utsätts för rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott på nätet.

På regeringens vägnar

Märta Stenevi

Annilie Nyberg

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Finansdepartementet/BA

Justitiedepartementet/KRIM

Utbildningsdepartementet/US, GV och UH

Kulturdepartementet/MD och CSM

Infrastrukturdepartementet/ESD

Barnombudsmannen

Forum för levande historia

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Statens skolverk